

Sygn. VUa 9/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska

SSO Urszula Sipińska-Sęk (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku B. U.

przeciwko (...) Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji wnioskodawcy B. U. od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 stycznia 2016r. sygn. IV U 339/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt V Ua 9/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku, sygn. (...) (...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w R. zaliczył B. U. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z symbolem przyczyny niepełnosprawności (...). (...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. rozpoznający sprawę wskutek odwołania B. U. orzeczeniem z dnia 2 września 2015 roku, sygn. (...) utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Odwołanie od tego orzeczenia wniósł B. U. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. W uzasadnieniu pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że orzeczenie narusza przepisy prawa materialnego, to jest art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2012.poz.1137 ze zm.) poprzez przyjęcie, że powód nie spełnia przesłanek zawartych w tym przepisie, a skutkujących niewydaniem odwołującemu karty parkingowej oraz błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, że powód nie spełnia przesłanek wyżej wymienionego przepisu. Nadto strona odwołująca zarzuciła naruszenie zasad orzekania poprzez nieuwzględnienie

dokumentacji lekarskiej : karty informacyjnej leczenia szpitalnego, zaświadczenia lekarskiego oraz brak należytego uzasadnienia decyzji.

W konkluzji pełnomocnik odwołującego wniósł o uznanie, że wnioskodawca spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 powołanej ustawy, a poprzez to zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności i zmianę punktów 7 i 9 orzeczenia, a więc uznanie ze odwołujący wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji i znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

(...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. nie uznał odwołania i wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 stycznia 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 339/15 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Powód B. U. w dniu 7 sierpnia 2013 roku uległ wypadkowi przy pracy rolniczej. Wskutek tego konieczna była amputacja lewego ramienia na poziomie między barkiem a łokciem. W 2013r. powód został zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności na okres do 30 września 2015 roku.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał odwołanie za nieuzasadnione.

Sąd I instancji stwierdził, że stopnie niepełnosprawności zostały określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 127 z 2011 poz. 721 ze zm.). Sąd meriti powołał się przy tym na art. 4 wyżej wymienionej ustawy, zgodnie z którym:

Ust. 1. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Ust.2. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Ust.3. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Ust.4. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Zdaniem Sądu I instancji, aby zgodnie z definicjami ustawowymi zaliczyć daną osobę do niepełnosprawnych w znacznym stopniu konieczne jest ustalenie, że osoba taka nie jest w stanie zaspokajać swych podstawowych potrzeb bez pomocy innych osób, a te podstawowe potrzeby to samoobsługa, poruszanie się i komunikacja.

W ocenie Sądu Rejonowego powód po amputacji lewego ramienia nie utracił zdolności do zaspokajania swych podstawowych potrzeb.

Sąd meriti stwierdził, że B. U. nie jest także osobą o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się. Wskazał przy tym, że dla uzyskania karty parkingowej konieczne jest ustalenie trudności w samodzielnym

poruszaniu się. Sąd I instancji nadmienił, że uzasadnienie, że powód ma trudności z poruszaniem się, w tym z zachowaniem równowagi jest o tyle zasadne, że anatomicznie człowiek posiada dwie kończyny górne i dwie kończyny dolne. Jednakże Sąd meriti zauważył, że poruszamy się posługując się kończynami dolnymi. W ocenie Sądu I instancji brak ramienia zaburza statykę ciała, ale nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że powoduje to znaczne ograniczenie w możliwości samodzielnego poruszania się.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy uznał orzeczenie (...) Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. za właściwe i na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył odwołujący B. U. apelacją, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym poprzez jego błędną wykładnię, w tym zwłaszcza pojęcia „znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się” oraz niewłaściwą subsumpcję do stanu faktycznego wskutek przyjęcia, że odwołujący nie spełnia przesłanek zawartych w wyżej wskazanym przepisie tj. nie ma znacznie ograniczonych możliwości samodzielnego poruszania się, a skutkujących w konsekwencji nieprzyznaniem odwołującemu prawa do wydania karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych;

b) art. 3 ust. 1 pkt 1 w zw. art. 4 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych poprzez ich błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie wskutek przyjęcia, że odwołujący nie spełnia przesłanek do uznania jego stopnia niepełnosprawności jako znaczny;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

a) art. 217 ust. 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i 278 ust. 1 k.p.c. i 299 k.p.c. poprzez

bezzasadne pominięcie dowodu z opinii biegłego oraz dowodu z przesłuchania stron;

b) art. 233 ust. 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny dowodów i dokonanie oceny w sposób całkowicie dowolny, bez wyjaśnienia motywów, jakimi kierował się Sąd przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia oraz bez wskazania przyczyn odmowy przeprowadzenia dowodów zawnioskowanych przez odwołującego;

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim poprzez uchylenie decyzji (...) Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. i uznanie, że odwołujący spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z p. zm.), a tym samym spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do wydania karty parkingowej oraz że odwołujący spełnia przesłanki określone w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, a tym samym spełnia przesłanki do uznania jego stopnia niepełnosprawności jako znaczny, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu. Nadto odwołujący wniósł o zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi (...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...) w Ł. wniósł o oddalenie apelacji.

Na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 roku pełnomocnik odwołującego poparł apelację.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna i czyni skutek w postaci uchylenia zaskarżonego wyroku, gdyż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Pojęcie „istoty sprawy”, w rozumieniu [art. 386 § 4 k.p.c.](#), dotyczy jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego co było przedmiotem sprawy, a więc gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania lub też zarzutów merytorycznych strony i w swym rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest rzeczywistym przedmiotem sporu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002r., IV CKN 1298/00, LEX nr 80271).

Przedmiot rozpoznania w niniejszej sprawie określa zaskarżona decyzja (...) Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) (...). Decyzja ta dotyczyła ustalenia stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy oraz tego czy jest osobą o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się.

Ustalenie stopnia niepełnosprawności wymaga wiadomości specjalnych, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych ([art. 278 KPC](#)). i Pełnomocnik skarżącego w związku z powyższym wnioskował o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza. Tymczasem Sąd Rejonowy z niewiadomych przyczyn pominął ten dowód, czym naruszył jak słusznie zarzuca skarżący [art. 217 k.p.c.](#) w zw. z [art. 227 k.p.c.](#) i [278 k.p.c.](#) i sam arbitralnie ustalił, że skarżący nie spełnia wymogu zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności oraz że nie jest osobą o znacznie ograniczonych możliwościach poruszania. Takie ustalenia Sądu Rejonowego bez dopuszczenia na te istotne dla sprawy okoliczności wymagające wiadomości specjalnych dowodu z opinii biegłego lekarza należy uznać za dowolne i nie mieszczące się w granicach swobodnej oceny dowodów określonej treścią [art. 233 k.p.c.](#)

W sprawach wymagających wiadomości specjalnych Sąd nie może zastępować biegłych opierając się wyłącznie na własnym przeświadczeniu, oderwanym od specjalistycznej wiedzy medycznej. Sąd może jedynie po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego dokonać jej oceny, przy zastosowaniu [art. 233 § 1 KPC](#), na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 listopada 2000 roku, sygn. [I CKN 1170/98](#) oraz wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 roku, sygn. [IV CKN 1383/00](#)).

Przy czym nawet opinia biegłego, która sądu nie przekonała, nie może być weryfikowana, a zwłaszcza dyskwalifikowana, bez posłużenia się wiedzą specjalistyczną. (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1949 r., WaC 167/49, Nowe Prawo 1951 nr 2, s. 62, wyroki Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 lutego 1949 r., TR 123/48, niepublikowany i z dnia 23 grudnia 1958 r., I TR 1071/57, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 1969 nr 11 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1972 r., [III CRN 341/72](#), z dnia 23 maja 1986 r., [IV CR 116/86](#), i z dnia 19 grudnia 1990 r., [I PR 148/90](#), OSP 1991 nr 11-12, poz. 300).

Rozpoznanie przez Sąd Rejonowy sprawy wymagającej wiadomości specjalnych, bez przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego lekarza, doprowadziły do nierozpoznania istoty sprawy. Sąd Rejonowy nie rozpoznał bowiem materialnej podstawy żądania tj. nie ustalił czy skarżący spełnia kryteria do znacznego stopnia niepełnosprawności, czy wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Treść [art. 386 § 4 k.p.c.](#) wskazuje na powinność sądu drugiej instancji uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji w sytuacjach w przepisie tym określonych, jednak użyte we wskazanej normie pojęcie "możliwości" uchylenia wyroku nie uprawnia sądu drugiej instancji do całkowitej swobody decyzji. Trzeba też mieć na uwadze, że chociaż w myśl [art. 382 k.p.c.](#) postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny i w tym znaczeniu jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przed sądem pierwszej instancji, to w procesie kierować się należy również wymogiem instancyjności, o której traktuje [art. 176 ust. 1 Konstytucji RP](#). Oznacza to, że sąd drugiej instancji nie może zastępować własnym orzeczeniem orzeczenia sądu pierwszej instancji, gdyż mogłoby to doprowadzać do sytuacji, w których sąd odwoławczy orzekałby jako jedna i ostateczna instancja (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lipca 2007r., III UK 20/07, OSNP 2008/17-18/264).

Mając powyższe na względzie i dochodząc do przekonania, że Sąd Rejonowy nie dokonał w sprawie niezbędnych ustaleń co do przedmiotu sporu i nie objął rozstrzygnięciem materialnej podstawy żądania, a zatem nie rozpoznał istoty sprawy, Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Rozpatrując sprawę powtórnie Sąd pierwszej instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe w kierunku wynikającym z powyższych rozważań, a więc dopuści dowód z opinii biegłego lekarza ortopedy celem ustalenia czy skarżący spełnia przesłanki do zaliczenia go do znacznego stopnia niepełnosprawności albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i czy jest osobą o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się.